

## **GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE SAFRANBOLULU MİLLETVEKİLLERİ VE SİYASİ FAALİYETLERİ**

**Serhat SİPAHİ**

**Araş. Gör. Karabük Üniversitesi Tarih Bölümü**

### **Özet**

Ticari ve kültürel ilişkileriyle Osmanlı Dönemi'nde önemli bir konuma sahip olan Safranbolu kazası, Cumhuriyet Dönemi'nde, 1927 yılında Zonguldak iline bağlı bir kaza olarak belirlenmiş ve önemini korumaya devam etmiştir. 3 Nisan 1937 tarihinde Karabük Demir Çelik Fabrikası'nın temelinin atılmasıyla birlikte Karabük'ün hızlı gelişimi, Safranbolu'nun öneminin Cumhuriyet Dönemi'nde ikincil bir duruma gelmesine sebep olmuştur. Kendine bağlı birçok köy ve belde de Karabük'e bağlanmıştır. İlerleyen yıllarda Karabük'ün hızla kentleşme sürecine girmesi, idari anlamda geri planda kalan Safranbolu'nun geçmiş yıllardan gelen dokusunu korumasını sağlamıştır. Geçmiş birikimi ve zenginliği nedeniyle 1976 yılında Safranbolu için korunma kararı alınmış ve 1994 yılında ise Unesco tarafından Dünya Miras Listesi'ne alınmıştır. Bundan sonra yapılan çalışmalar neticesinde Safranbolu, kültürel ve yapısal dokusunu canlandırabilmiş, ekonomik ve sosyal yönden hızla gelişmeye başlamış ve 1995 yılında da Karabük'ün il olması ile Karabük'e bağlanarak, Karabük'ün en büyük ve en gelişmiş ilçesi olmuştur.

Cumhuriyetin ilk yıllarından günümüze kadar, demokrasinin ve ulusal temsiliyetin en önemli unsurlarından olan milletvekilleri, ait oldukları kültür ve bölgenin dinamiklerini, siyasi yaşamlarına da taşımışlardır. Zengin sosyal ve kültürel birikimi ile Safranbolu'da da, bir ilçe olmasına rağmen, Cumhuriyet Dönemi'nde birçok siyasi şahsiyet yetişmiştir. Buradan hareketle, bu çalışmada Cumhuriyet Dönemi boyunca Safranbolu'da doğan ve siyasette yer alan milletvekillerinin kısa biyografileri verilerek, Safranbolu özelinde ve ulusal anlamda siyasi hayata katkıları değerlendirilecektir.

**Anahtar Kelimeler:** Safranbolu, Safranbolulu milletvekilleri, T.B.M.M., Siyasi Faaliyetler

### **Abstract**

Safranbolu district, which has an important position in the Ottoman Era with its commercial and cultural relations, was identified as an district in the province of Zonguldak in the Republican Era in 1927 and kept its importance position. With the establishment of the Karabük Iron and Steel Factory on April 3, 1937, the rapid development of Karabük caused the importance of Safranbolu to decrease in the Republican Period. Many villages and towns of Safranbolu were transfered to Karabük. The rapid urbanization process of Karabük in the following years has enabled Safranbolu to preserve the fabric of the past which was ignore by the administration. Due to its past accumulation and richness, Safranbolu was listed in protection list 1976 and in the World Heritage List by Unesco in 1994. As a result of the studies carried out thereafter, Safranbolu was able to revive its cultural and structural texture, started to develop rapidly in economic and social terms and became a province of Karabük in 1995 and became the largest and most developed district of Karabük.

From the first years of the Republic to the present day, deputies, who are one of the most important elements of democracy and national representation, have carried the dynamics of the culture and region to their political lives. Although Safranbolu is a district with its rich social and cultural accumulation, many political figures were raised during the Republican Period. From this point of view, in this study, short biographies of MPs born in Safranbolu and involved in politics during Republic Period will be given and their contributions to political life in Safranbolu and national sense will be evaluated.

**Keywords:** Safranbolu, MPs of Safranbolulu, T.B.M.M., Political Activities

### **Giriş**

Osmanlı Dönemi'nde birçok açıdan önemli bir yer olan Safranbolu kazası, Cumhuriyet Dönemi'nde, 1927 yılında Zonguldak iline bağlı bir kaza olarak belirlendiğinde de önemini korumaya devam etmiştir. 3 Nisan 1937 tarihinde Karabük Demir Çelik Fabrikası'nın kurulması ile hızla gelişen Karabük'ün önemi, Safranbolu'nun önüne geçmiştir. Karabük'ün hızla kentleşme sürecine girmesi ve öncelikli hâle gelmesi, Safranbolu'nun geçmiş yıllardan gelen dokusunu korumasına sebep olmuştur. Bu özelliği Safranbolu'nun 1976 yılında korunması kararının alınmasını ve 1994 tarihinde ise Unesco Dünya Miras Listesi'ne alınmasını sağlamıştır. İlerleyen süreçte Safranbolu, kültürel ve yapısal dokusunu canlandırarak, ekonomik ve sosyal yönden hızla gelişmeye başlamış ve 1995 yılında da Karabük'ün il olması ile Karabük'e bağlanarak, Karabük'ün en büyük ve en gelişmiş ilçesi olmuştur.

Demokratik ve ulusal, bir anlamda da yerel temsiliyetin en önemli unsuru olan milletvekilleri, genel siyasete katkılarının yanı sıra, ait oldukları kültür ve bölgenin dinamiklerini ve sorunlarını da siyasi yaşamlarına da taşımışlardır. Sosyal ve kültürel birikimi ile Safranbolu, Cumhuriyet Dönemi'nde parlamentoya birçok siyasi şahsiyetin kazandırılmasını sağlamıştır. Günümüze kadar siyaset dünyasında yer alan toplam 11 milletvekili Safranbolu doğumludur. Bunlardan kimisi bölgesinden, kimisi farklı nedenlerle başka yerlerden milletvekili adayı olmuşlardır. Çalışmamızda Cumhuriyet Dönemi boyunca Safranbolu'da doğan milletvekillerinin kısa biyografileri ve siyasi faaliyetleri, Meclis'e katılma tarihlerine göre sıralandırılarak değerlendirilecektir.

### **1. Fatma (Şakir) MEMİK Dr.**

Fatma Şakir Memik, 1903 yılında Safranbolu'nun Akviran Köyü'nde doğdu. Babası ekmekçi ve un taciri Şakir Bey, annesi Cemile Hanım'dır. İlköğrenimine Safranbolu'da başlayan Memik, 8 yaşında babasıyla birlikte İstanbul'a gitti. Burada Beyazıt'ta bulunan İnâs Numune Mektebi'nde, oradan Bezmiâlem Valide Sultan Mektebi'nde eğitimine devam etti. 1923 yılında liseyi bitirdikten sonra İstanbul Dârülfünü'na girdi ve 1929'da Tıp Fakültesi'nden birincilikle mezun oldu.<sup>1</sup> Fakülte'deki bir yıllık stajının ardından, 1932'de Heybeliada Verem Sanatoryumu'nda asistanlık yaptı.<sup>2</sup> 9 Ekim 1932'de Gureba Hastanesi asistanlığına geçerek, burada dâhiliye üzerine ihtisasını yaptı.<sup>3</sup> 1934 yılında asistanlık süresini bitirdiğinde, aynı yıl birinci sınıf dâhiliye ihtisası sertifikasını aldıktan sonra 1935'te Gureba Hastanesi'nde poliklinik şefi oldu. Bu görevinin yanı sıra, Cumhuriyet Hâlk Fırkası (CHP) Eminönü Kaza Merkezi Heyeti idare asil üyesi ve vilâyet merkezi yedek üyeliğinde bulundu. 1931 yılından itibaren ise Topkapı Fukaraperver Heyeti idari üyesi ve bu kuruluşun fahri doktorluğu görevini de üstlendi.<sup>4</sup>

<sup>1</sup> *TBMM Albümü (1920-2010)*, TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları, Ankara Nisan 2010, c. I (1920-1950), s. 255, 322, 390.; İhsan Güneş, *Türk Parlamento Tarihi, TBMM – V. Dönem (1935-1939)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2002, c. II, s. 231.; *TBMM Arşivi*, 911 Numaralı Sicil Dosyası Tercüme-i Hâl Kâğıdı.

<sup>2</sup> Tevfik İsmail Gökçe, *Heybeliada Sanatoryumu (Kuruluş ve Gelişimi 1924-1955)*, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1957, s. 271.

<sup>3</sup> Kazım İsmail Gürkan, *Bezm-i Alem Valide Sultan – Vakıf Gureba Hastanesi Tarihçesi*, Özışık Matbaası, İstanbul 1967, s. 85.

<sup>4</sup> *TBMM Arşivi*, 911 Numaralı Sicil Dosyası Tercüme-i Hâl Kâğıdı.

5 Aralık 1934 tarihli kanunla kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkının<sup>5</sup> tanınmasıyla birlikte, iyi bir eğitimi olan, mesleğinde başarılı ve Fransızca bilen bu doktoru, Atatürk'ün de farketmesiyle birlikte, Memik, 8 Şubat 1935 seçimlerinde CHP'den 5. Dönem Edirne milletvekili adayı gösterildi.<sup>6</sup> Üç dönem (V., VI.,<sup>7</sup> ve VII. dönemler) CHP milletvekilliği görevini üstlenen Memik, bu süreçlerde görev alanına paralel olarak, Meclis'te Sıhhat ve İctimai Muavenet (Sağlık ve Sosyal Yardım) Komisyonu üyeliği yaptı.<sup>8</sup> Ayrıca İş Kanuna Ek Kanun Layihası ve Spor Teşkilatı Kanun Layihasını görüşmek üzere kurulan geçici komisyonlarda görev aldı.<sup>9</sup>

Fatma Şakir Memik, V. Dönem kadın milletvekilleri arasında en çok söz alan iki milletvekilinden biri olmuştur.<sup>10</sup> Bu dönemde, Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti teşkilat ve memurin kanunu münasebeti, Ankara'da Tıp Fakültesi tesisi hakkındaki kanun münasebeti ile konular başta olmak üzere toplam yedi kez Genel Kurul'da söz alan Memik<sup>11</sup>, VI. dönemde ise toplam üç kez söz aldı.<sup>12</sup>

Meclis'teki çalışmalarının daha nitelikli olması adına, bizzat sahada da araştırmalar yapan Memik, bu bağlamda bizzat Edirne'nin İpsala Kasabası'nda taştan nehirlerin ovada yaptığı hasar hakkında tespitlerde bulunmuştur.<sup>13</sup> Her fırsatta memleketin sorunlarını anlama gayretiyle gezi heyetlerinde yer alan Fatma Memik Doğu milletvekilleri ile birlikte Erzincan hattının açılma törenine katılmış, şehre 25 kilometre mesafede bulunan kurutulmuş Nörkah bataklıklarının incelemiştir. Ayrıca Erzincan milletvekili Hikmet Işık ile birlikte memleket hastanesini ziyarete giderek, hastanenin bazı ihtiyaçlarını tespit etmişlerdir.<sup>14</sup> Aynı şekilde Erzurum demiryolu hattının açılışı için bölgeye giden heyette yer alan Memik, Erzurum doğumevini ziyaret etmeyi ihmal etmemiştir.<sup>15</sup>

<sup>5</sup> 1935 yılı seçim sonuçlarına göre, seçilmesi gereken 399 milletvekilinden 17'si kadın olmak üzere, 386 milletvekili CHF adaylarından oybirliği ile; 4'ü azınlıklardan olmak üzere 13 bağımsız aday oy çokluğu ile seçilmişlerdi. Bazı eserlerde 18 olarak verilmesine rağmen bu seçimlerde Meclis'e 17 kadın milletvekili girmiştir. (Aytan Sezer, "Türkiye'deki İlk Kadın Milletvekilleri ve Meclis'teki Çalışmaları", *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Kasım 1998, Cilt: XIV, , Sayı: 42, s. 896.)

<sup>6</sup> Bahar Toprak, "Cumhuriyet'in İlk Kadın Milletvekillerinden Fatma (Şakir) Memik", *Tarihin Peşinde*, 2014, Sayı: 12, s. 75.

*TBMM Arşivi*, Fatma Şakir Memik'e Ait 1935 Seçim Mazbatası

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d06/SM\\_911\\_1\\_6.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d06/SM_911_1_6.pdf))

<sup>7</sup> *Cumhurbaşkanlığı Cumhuriyet Arşivi (BCA)*, 030.10.0.0.76.499.10, "Edirne milletvekilliklerine Dr. Fatma Memik, Faik Kaltakkıran, Şeref Aykut, Osman Şahinbaş ve Fuat Balkan'ın seçildikleri.", Tarih: 03.04.1939.

<sup>8</sup> Dönemin Zabıt Cerideleri incelendiğinde dikkati çeken nokta, kadınların büyük bir çoğunluğunun ilgi alanlarına göre bir komisyonda (encümen) görev almalarıdır. Bazıları bu komisyonlarda katip üye olarak bulunmuştur. (Sezer, "Türkiye'deki İlk Kadın...", s. 903.); "B. Millet Meclisinde dün encümenler intihab edildi", *Cumhuriyet Gazetesi*, 7 Kasım 1939, s. 1-5.

<sup>9</sup> Semra Gökçimen, *Türk Parlamento Tarihinde Kadın Parlamenterler (1935-2009)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2009, s.274.

<sup>10</sup> Sezer, "Türkiye'deki İlk Kadın...", s. 904. (Diğer kadın milletvekilinin ismi ise Nakiye Elgün'dür.)

<sup>11</sup> *TBMM Tutanak Dergisi*, TBMM Basımevi, 25 Mayıs 1936, Cilt: 11, Birleşim: 69, s. 258-259; 9 Haziran 1936, Cilt: 12, Birleşim: 76, s. 129.; 3 Şubat 1937, Cilt: 16, Birleşim: 32, s. 43.; 19 Nisan 1937, Cilt: 17, Birleşim: 49, s. 76.; 28 Nisan 1937, Cilt: 17, Birleşim: 52, s. 142.; 26 Mayıs 1937, Cilt: 18, Birleşim: 65, s. 263-264.; 2 Haziran 1937, Cilt: 19, Birleşim: 70, s. 40.

<sup>12</sup> *TBMM Tutanak Dergisi*, 26 Mayıs 1939, C. 2, B. 18, s. 304.; 18 Haziran 1941, C. 19, B. 66, s. 87, 91.; 27 Mayıs 1942, C. 25, B. 64, s. 347.

<sup>13</sup> *BCA*, 030.10.0.0.118.831.19, "İpsala'da taştan nehirlerin yaptığı hasar hakkında Edirne Milletvekili Faik Kaltakkıran ve Fatma Memik'in telgrafı.", Tarih: 13.09.1940.

<sup>14</sup> Toprak, "Cumhuriyet'in İlk Kadın...", s. 78-79.

<sup>15</sup> "Hem Nalina Hem Mihina", *Cumhuriyet Gazetesi*, 24 Ağustos 1950, s. 2.

Fatma Memik, milletvekilliğinin yanı sıra hayır işlerinde ve kültürel faaliyetlerde de yer aldı. 24 Mart 1935 tarihinde Kadın Esirgeme Kurumu (Himaye-i Etfal Kadın Yardım Cemiyeti) dördüncü toplantısında kâtiplik görevi yaptı, 26 Nisan 1936 tarihinde toplanan Kızılay Umumi Heyeti'nin kâtipliği görevine seçildi ve 13 Haziran 1936 tarihinde düzenlenen Çocuk Esirgeme Kurumu Umumi Kongresi'nde kâtiplik görevini yerine getirdi. Yine bu kongrede Çocuk Esirgeme Kurumu Umumi Merkez Heyeti azalığına seçildi. 24-31 Ağustos 1936 tarihleri arasında düzenlenen Üçüncü Türk Dil Kurultayı'nda Terim Komisyonu'nda kâtiplik görevinde bulundu.<sup>16</sup> 1 Ekim 1938 tarihinde Belgrad'da toplanan Uluslararası Çocuk Esirgeme Kongresi'ne de katıldı.<sup>17</sup> Bunların yanı sıra Memik'in sıtma hastalığı ile mücadeleye önem vermesi üzerine bir araştırmasının sonucunda gezici müdahâle ekipleri kurulması altı çizilmesi gereken önemli bir noktadır.<sup>18</sup> İstanbul'da ismi "para almayan doktor, fakirlerin anası doktor"<sup>19</sup> diye çıkmış olan Fatma Memik hakkında, onu yakından tanıyan Zehra Celâsin: "*Fatma Memik 1935'ten beri mebustur. Bizim fedakârlık, feragat dediğimiz şeylere o ödev demektedir. Bu memleketin her ferdi onu kendisinden daha çok ilgilendirmektedir*"<sup>20</sup> diyerek, onun azmine ve çalışkanlığına vurgu yapmıştır.

Milletvekilliği görevinden sonra 1950-1951 yıllarında İstanbul'da İşçi Sigortaları Beşiktaş Dispanseri Dâhiliye uzmanlığı yapan, Şişli Etfal Hastanesi'nde Dâhiliye Bölümü Poliklinik Şefi olarak yaklaşık 30 yıl kadar çalışan, Türkiye'nin ilk kadın doktorlarından ve milletvekillerinden olan Fatma Memik, 1968 yılında emekliye ayrıldı.<sup>21</sup> 9 Şubat 1991'de, 88 yaşında vefat eden Memik'in cenazesi İstanbul'da toprağa verildi.<sup>22</sup> Edirne'nin eski ve görkemli binalarından olan Vali Konağı'nın, kadın merkezine dönüştürülerek isminin "Dr. Fatma Şakir Memik" olması neticesinde, ilk kadın doktorlarımızdan ve milletvekillerimizden olan Memik'in değerli hatırası yaşatılmaya devam etmektedir.<sup>23</sup>

## 2. Hasan Fehmi AÇIKSÖZ

1920'de Karabük'ün Bulak Köyü'nde doğan Hasan Fehmi Açiksöz'ün babası İsmail Bey, annesi Hatice Saniye Hanımdır. İlköğrenimini köyünde, ortaokulu Zonguldak'ta okuyan Açiksöz, lise öğrenimini Kastamonu Lisesi ve Ankara Erkek Lisesi'nde yaptı. 1939'da Ankara Hukuk Fakültesi'ne girerek 1942'de mezun oldu. 3 Kasım 1942'de Yedek Subay Okuluna girip, okuldan topçu asteğmen olarak çıktıktan sonrasında teğmen rütbesiyle 1945'te terhis oldu. Yükseköğrenimi sırasında 1939'da Millî Savunma Bakanlığı kara muhasebe memur adaylığı ile devlet hizmetine girdi. 24 Temmuz 1942'de memurluğa terfi etti. 1 Ekim 1942'de Toprak Mahsulleri Ofisi satış memurluğuna geçti. Bu arada öğrenimini tamamlayarak 1945'te Zonguldak Yargıç adaylığına, 1946'da Salihli Yargıç yardımcılığına, 1947'de Safranbolu Yargıç yardımcılığına atandı. Safranbolu Yargıçlığından istifa ederek 1950 Genel Seçimlerine katıldı. Yapılan

<sup>16</sup> Toparlak, "Cumhuriyet'in İlk Kadın...", s. 78.

<sup>17</sup> BCA, 030.18.1.2.84.89.10, "Belgrad'da toplanacak Uluslararası Çocuk Esirgeme Kongresi'ne katılacak M. Ali Sancaktar ve Fatma Memik'e döviz verilmesi.", Tarih: 08.10.1938.

<sup>18</sup> Necati Çankaya, *Tarihi Süreç İçerisinde Türk Kadını*, MKB Ajans Yay., İstanbul 2003, s. 249.

<sup>19</sup> Feridun Hikmet, "Fakirlerin Anası Sayılab Fatma Şakir", *Yedigün Mecmuası*, 13 Şubat 1935, Cilt:V, Sayı:2, s. 15.

<sup>20</sup> Zehra Celâsin, *Tarih Boyunca Kadın*, Ülkü Kitap Yurdu, İstanbul 1946, s. 152.

<sup>21</sup> İhsan Güneş, *Türk Parlamento Tarihi, TBMM – V. Dönem (1935-1939)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2008, c. II, s. 233.

<sup>22</sup> "İlk Kadın Milletvekili Toprağa Verildi", *Milliyet Gazetesi*, 12 Şubat 1991, s. 12.

<sup>23</sup> <https://www.edirneolay.com/gurkan-dr-fatma-sakir-memik-kadin-merkezi-nin-acti/5444/>, 28.08.2019.

seçimde DP listesinden Zonguldak Milletvekilliğine seçildi.<sup>24</sup> 9. Dönem boyunca Maliye Komisyonu kâtipliği ve sözcülüğünde bulunduğu gibi birçok geçici komisyonlarda da görev aldı. Genel Kurul'da 21 değişik konuda 33 konuşması bulunan Açıksöz'ün, yazılı ve sözlü soruları, önergesi ve kanun teklifleri de olmuştur. Açıksöz, milletvekilliği sonrası 1954'te Ankara Barosuna girip, 8 Temmuz 1954'te ise İstanbul Barosuna geçerek avukatlık çalışmalarını sürdürdü. İstanbul'daki çalışmaları 30 Nisan 1981'e kadar devam etti. Bu tarihten itibaren emekli olan Açıksöz, 17 Mart 1995'te vefat etti ve Karabük'ün Bulak Köyü'ndeki aile mezarlığında toprağa verildi. Fransızca bilen Açıksöz, evli ve iki çocuk babasıydı.<sup>25</sup>

### 3. Edibe SAYAR

1912'de Safranbolu'da doğan Edibe Sayar'ın babası Maksut Bey<sup>26</sup>, annesi Hatice Hanımdır. İlköğrenimini Zonguldak'ta, orta ve liseyi İstanbul Pangaltı (Nötre Dame de Sion) Fransız Kız Lisesi'nde bitirdikten sonra, devam ettiği Ankara Hukuk Fakültesi'nden 1939'da mezun oldu. Zonguldak'ta stajını yaparak hâkimlik yapmaya hak kazandı. Daha sonra yayın hayatına atılarak, çeşitli dergi ve gazetelerde<sup>27</sup>, sosyal, edebî ve politik konularda makaleleri yayımlandı. Radyoda telif ve Fransızcadan uyarladığı piyes ve skeçleri oynandı. Serbest avukatlık yaparken, 10. dönem seçimlerine DP Zonguldak adayı katılarak Meclis'e girdi.<sup>28</sup> Arzuhâl Encümeni'nde kâtip, Maarif Encümeni'nde üye olarak yer alan Sayar, 1955'te TBMM Riyaset Divan Kâtipliği'ne seçildi. Son toplantı yılında Adliye Encümeni'ne seçildi. Ayrıca, korunmaya muhtaç çocuklar hakkındaki 5387 sayılı Kanun'da değişiklik yapılmasına dair kanun ile Milletvekilleri Seçimi Kanunu'na muvakkat bir madde eklenmesi hakkındaki kanunun tekriri müzakeresi için kurulan muvakkat encümene azâ seçildi. NATO Memleketleri Parlamentolar Birliği Türk Grubu üyeliği<sup>29</sup>, Parlamentolararası Birliği Türk Grubu üyelikleri vardır.<sup>30</sup> Sayar, 10. dönem boyunca Genel Kurul'da “Kadın ve çocuklara karşı yapılan muhtelif tecavüz hadiselerine dair gazetelerde çıkan havadisler hakkındaki suali” münasebeti<sup>31</sup>, “Korunmaya muhtaç çocuklar hakkındaki kanun” münasebeti<sup>32</sup> ile ilgili kıymetli konuların yer aldığı toplam dört konuda söz almış; beş konuda da kanun teklifinde bulunmuştur.<sup>33</sup> Demokrat Partinin

<sup>24</sup> *TBMM Arşivi*, Hasan Fehmi Açıksöz'e Ait 1950 Seçim Mazbatası

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d09/SM\\_1928\\_1\\_9.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d09/SM_1928_1_9.pdf))

<sup>25</sup> *TBMM Arşivi*, 1914 Numaralı Sicil Dosyası Tercüme-i Hâl Kâğıdı; *TBMM Albümü (1920-2010)*, TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları, Ankara Nisan 2010, c. II (1950-1980), s. 601.; Kâzım Öztürk, *Türk Parlamento Tarihi*, TBMM – IX. Dönem (1950-1954), TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 1998, c. VII., s. 1155-1156.

<sup>26</sup> Maksut Çivi, Zonguldak'ta, Cumhuriyetin ilk yıllarında Belediye Başkâtibi olarak göreve başlamış ve kısa sürede Belediye başkanlığına yükselmiştir. 1946 yılında Demokrat Parti'nin Zonguldak teşkilatını kurmuştur. Maksut Çivi milletvekili adayı olarak katıldığı 1950 seçiminde Zonguldak milletvekili olarak seçilmiş ancak seçildiğini öğrenmeden hayatını kaybetmiştir. (Doğu Karaoğuz, *Kuvay-ı Milliye Ruhuyla Bir Ömür*, Truva Yayınları, İstanbul 2011, s. 247-248.)

<sup>27</sup> Zonguldak Gazetesi ve Doğu Dergisi

<sup>28</sup> *TBMM Arşivi*, Edibe Sayar'a Ait 1954 Seçim Mazbatası

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d10/SM\\_2207\\_1\\_10.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d10/SM_2207_1_10.pdf))

<sup>29</sup> Bu grubun Paris'te 1956 yılında toplanan konferansına katılmıştır. “NATO Parlamentolar Grubu İstişari toplantısına katılacak heyetimiz gitti”, *Cumhuriyet Gazetesi*, 19 Kasım 1956, s. 5.

<sup>30</sup> İsmet Binark, *Türk Parlamento Tarihi*, TBMM – X. Dönem (1954-1957), TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2012, c. I, s. 290, 296.

<sup>31</sup> *TBMM Tutanak Dergisi*, 16 Şubat 1955, C. 5, B. 41, s. 134-135.; “Meclisin Dünkü Toplantısında bir sözlü soru, 7 kanun tasarısı görüşüldü”, *Milliyet Gazetesi*, 26.04.1955, s. 7.

<sup>32</sup> *TBMM Tutanak Dergisi*, 15 Mayıs 1957, C. 19, B. 68, s. 175.

<sup>33</sup> İsmet Binark, *Türk Parlamento Tarihi*, TBMM – X. Dönem (1954-1957), TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2012, c. IV, s. 3859, 3861, 3885, 3909, 4042.

kapatılması sonrası 13 Şubat 1961 tarihinde Yeni Türkiye Partisinde (YTP) siyasi faaliyetlerini sürdürmüştür.<sup>34</sup> Sayar, siyasi faaliyetleri dışında özellikle kadın haklarıyla ilgili sivil toplum örgütlerinde de aktif rol almıştır. Zonguldak'ta Yardımsevenler Derneği ve Türk Kadınlar Birliği başkanlığını yaparken, 1960 tarihinde de “*Kadın Dayanışma Birliği*” genel başkanlığına seçilmiştir.<sup>35</sup> 24 Eylül 1970'te vefat eden<sup>36</sup> Sayar, Ankara Cebeci'deki Asrî Mezarlık'ta toprağa verildi. Fransızca dilini bilen Sayar, evli ve bir çocuk annesi idi.<sup>37</sup>

#### **4. Kıvılcım Kemal ANADOL**

Kıvılcım<sup>38</sup> Kemal Anadol, 25 Kasım 1941'de Safranbolu'da doğdu. Babası Mustafa Zihni Bey, annesi Emine Sururiye Hanımdır. İlk ve ortaokulu Karadeniz Ereğli'de, liseyi Ankara Atatürk Lisesi'nde okudu. 1963 yılında Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nden mezun oldu. Askerliğini ulaştırma asteğmen olarak yaptıktan sonra 1966-1973 yılları arasında Karadeniz Ereğlisi'nde avukatlık ve gazetecilik<sup>39</sup> yaptı. 1963'te Cumhuriyet Gazetesi'nin düzenlediği Yunus Nadi Armağanı Birincilik Ödülünü, 1992'de Abdi İpekçi Barış-Dostluk Ödülünü aldı. Türkiye Yazarlar Sendikası ve Bilim Edebiyat Eserleri Sahipleri Meslek Birliği üyesidir. CHP Ankara İl Gençlik Kolu Başkanlığı, CHP Gençlik Kolları Merkez Yönetim Kurulu Üyeliği, CHP Karadeniz Ereğli İlçe Sekreterliği ve İlçe Başkanlığı yaptı.<sup>40</sup>

1973-1977 yıllarında 15. dönem CHP Zonguldak milletvekili olan Anadol, 1974'te CHP Parti Meclisi ve MYK üyesi oldu. Meclis Ortak Grup sözcülüğü yaptı. 1977-1980 yıllarında 16. dönem ikinci kez CHP Zonguldak milletvekili oldu. 1982-1983 yıllarında Genel Başkan vekilliğini yaptığı Türkiye Barış Derneği davasında tutuklandı, birkaç yıl hapis sonrası amlandı. Cezaevi sonrası İzmir'e yerleşen Anadol, 1987-1991 arasında 18. Dönem SHP İzmir milletvekili oldu. 1991 sonrası milletvekilliği biten ve avukatlığı da bırakan Anadol, Yeni Yüzyıl Gazetesi'nde sürekli yazılar yazdı ve daha çok 20. yy. üzerine inceleme ve araştırmalar yaptı. 3 Kasım 2002 seçimlerinde tekrar CHP İzmir milletvekili seçildi ve 22. dönemde Plan ve Bütçe Komisyonu, Meclis Araştırması Komisyonu üyelikleri ile CHP Grup Başkanvekilliği görevlerinde bulundu. 22 Temmuz 2007 seçimlerinde yine 23. dönem CHP İzmir milletvekili oldu.<sup>41</sup> TBMM'de Sağlık ve

<sup>34</sup> Yücel Namal, Melek Toparlak Şahin, “Zonguldak'ın İlk Kadın Milletvekili Edibe Sayar”, 2. *Zonguldak Kent Sempozyumu 2015*, Zonguldak 21-22 Mayıs 2015, s. 91.

<sup>35</sup> “Kadın Dayanışma Birliğinin ilk genel kongresi”, *Cumhuriyet Gazetesi*, 19 Aralık 1960, s. 1.

<sup>36</sup> “Acı Bir Kayıp”, *Cumhuriyet Gazetesi*, 26 Eylül 1970, s. 6.

<sup>37</sup> *TBMM Arşivi*, 2209 Numaralı Sicil Dosyası Tercüme-i Hâl Kâğıdı; *TBMM Albümü*, c. II, s. 677.; İsmet Binark, *Türk Parlamento Tarihi*, *TBMM – X. Dönem (1954-1957)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2012, c. II, s. 953-954. (Ayrıca bkz. Gökçimen, *Türk Parlamento Tarihinde...*, s. 340-341.; İlyas Topçu, “Demokrat Parti'li Kadın Milletvekilleri ve Meclisteki Faaliyetleri (1950-1960)”, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Ocak 2019, Sayı: 17, s. 154-155.; Filiz Çolak, “Demokrat Parti Döneminde TBMM'deki Kadın Milletvekilleri ve Meclisteki Faaliyetleri (1950-1960)”, *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, Aralık 2017, Yıl: 10, Sayı: 32, s. 135-136.; Gülşah Kurt Güveloğlu, *Demokrat Partinin Kadın Milletvekilleri, TBMM'deki Faaliyetleri ve Yassıada'daki Savunmaları*, Kriter Yayınları, İstanbul 2018.)

<sup>38</sup> Babası Mustafa Zihni Bey'in kendisinin de kurucuları arasında yer aldığı, Demokrat Parti döneminde kurulan Vatan Partisi'nin lideri Dr. Hikmet Kıvılcımlı'dan ilhamla bu adı kendisine verdiği bilinmektedir. (<https://www.yenisafak.com/yazarlar/abdullahmuradoglu/masali-birak-gercege-bak-10515>, 28.08.2019.)

<sup>39</sup> 1965 yılında günlük “Ereğli Memleket” gazetesinin, Yazı İşleri Müdürü oldu ve aynı zamanda köşe yazıları yazdı.

<sup>40</sup> *TBMM Albümü (1920-2010)*, TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları, Ankara Nisan 2010, c. III (1983-2010), s. 1208, 1495, 1571.; *TBMM Albümü*, c. II, s. 1021, 1084.; *TBMM Arşivi*, 3597 Numaralı Sicil Dosyası Tercüme-i Hâl Kâğıdı; Ahmet Yıldız, *Türk Parlamento Tarihi*, *TBMM – XXII. Dönem (2002-2007)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2012, c. III, s. 605.

<sup>41</sup> *TBMM Arşivi*, 3597 Numaralı Sicil Dosyası Tercüme-i Hâl Kâğıdı; Ahmet Yıldız, *Türk Parlamento Tarihi*, c. III, s. 605-606.; *TBMM Arşivi*, Kıvılcım Kemal Anadol'a Ait 1973, 1977, 1987, 2002 ve 2007 Seçim Mazbataları

Sosyal İşler Komisyonu üyesi, Anayasa Komisyonu üyesi, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Karma Komisyonu üyesi ve Avrupa Ekonomik Topluluğu üyesi olarak görevler aldı.<sup>42</sup> Evli ve iki çocuk babası Anadol'un, birçok köşe yazılarının dışında bugüne kadar yayınlanmış on adet eseri bulunmaktadır.<sup>43</sup>

## **5. Hüseyin Barlas DOĞU**

Hüseyin Barlas Doğu, 31 Mart 1936'da Safranbolu'da doğmuştur, babası Mehmed Saim, annesi Enveriye Hanımdır. İlkokulu Cihangir'de (1942-1946), ortaokulu Erzurum Lisesi'nde (1947-1950), liseyi Ankara Atatürk Lisesi'nde (1950-1954) tamamladıktan sonra 1955-1962 yılları arasında İstanbul Devlet Güzel Sanatlar Akademisi Yüksek Mimarlık bölümünü bitirdi. 1962-1967 arası İsviçre'de meslekî ihtisas yaptıktan sonra 1967-1969 yıllarında Kara Kuvvetleri Komutanlığı İnşaat Emlak Daire Başkanlığı'nda İstihkâm Teğmen olarak askerlik görevini yerine getirdi. 1969-1977 yılları arasında Ankara Devlet Mimarlık-Mühendislik Akademisi'nde Proje Öğretim Görevlisi olarak çalıştıktan sonra serbest mimarlık bürosu ve inşaat şirketi (Doğu İnş. San. Ltd.Şti. Genel Müdürlüğü) kurarak, buranın yöneticisi ve sahibi oldu. Spora yakın ilgisi bulunan Doğu<sup>44</sup>, 1981'de Kayak Federasyonu Asbaşkanlığı ve 13. Balkan Kayak Şampiyonası Organizasyon Başkanlığı yaptı. 1982'de Atlıspor Kulübü Teknik Komite Başkanlığı yaptı.<sup>45</sup>

6 Kasım 1983 ve 29 Kasım 1987 Genel Seçimlerinde Ankara'dan Anavatan Partisi (ANAP) Milletvekili<sup>46</sup> seçilen Hüseyin Barlas Doğu, 17. ve 18. dönem yasama faaliyetlerine katıldı. Bu iki dönem boyunca Parlamentolararası Birlik Türk Grubu Başkanı, Parlamentolararası Birlik İslam Ülkeleri Parlamenter Destek Grubu Kurucu Başkanı, ABD Türk Lobisi TBMM Destek Grubu Başkanı oldu. 1989'da, Avrupa ülkelerinin yer aldığı 12+ grubuna TBMM'nin dâhil olmasını sağladı. Yine 1989'da Parlamentolararası Birliğin Londra'da yapılan 100. yıl toplantısında, 12+ grubunda Bulgaristan'nın Türk azınlığa uygulamakta olduğu asimilasyon politikası kınama bildirgesinin yayınlanmasını sağladı. TBMM'de İnsan Hakları Komisyonunun kurulması gereğini dile getiren ilk milletvekilidir ve kurucu üyesidir.<sup>47</sup> 23 Haziran – 20 Kasım 1991 tarihleri arasında Milli Savunma Bakanlığı görevini üstlendi.<sup>48</sup> Fransızca ve İngilizce bilen Doğu, evli ve bir çocuk babasıdır.<sup>49</sup>

## **6. İsmet Kaya ERDEM**

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d15//SM\\_3597\\_4\\_4.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d15//SM_3597_4_4.pdf))

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d16//SM\\_3597\\_4\\_5.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d16//SM_3597_4_5.pdf))

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d18//SM\\_3597\\_1\\_18.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d18//SM_3597_1_18.pdf))

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d22//SM\\_3597\\_1\\_22.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d22//SM_3597_1_22.pdf))

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d23//SM\\_3597\\_1\\_23.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d23//SM_3597_1_23.pdf))

<sup>42</sup> H. Emre Bağce, *Türk Parlamento Tarihi, TBMM – XV. Dönem (1973-1977)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2012, c. I, s. 33,50,59.

<sup>43</sup> Anı-Araştırma türünde: 12 Eylül Günleri (1987), Kartal Maltepe'den Sağmalcılar'a İnsan Manzaraları (1988), Milattan Sonra (1989), Termik Santrallere Hayır (1991), Filmi Geriye Sarınca (2015), Roman türünde: Karşı Yaka Memleket (1998), Büyük Ayrılık (2003), Kasırga "Aera!" (2013), Kulağım Karadeniz'de (2019), Derleme türünde: Geleceğin Turizmi Olarak Soft Turizmin Rekabet Avantajları (1996).

<sup>44</sup> Tabanca atışı ve binicilik sporlarında birincilikleri bulunmaktadır. "Savunmaya Binici Bakan", *Milliyet Gazetesi*, 23.06.1991, s. 15.

<sup>45</sup> *TBMM Arşivi*, 3855 Numaralı Sicil Dosyası Tercüme-i Hâl Kâğıdı; *TBMM Albümü*, c. III, s. 1123,1182.

<sup>46</sup> *TBMM Arşivi*, Hüseyin Barlas Doğu'ya Ait 1983 ve 1987 Seçim Mazbataları

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d17//SM\\_3855\\_1\\_17.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d17//SM_3855_1_17.pdf))

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d18//SM\\_3855\\_1\\_18.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d18//SM_3855_1_18.pdf))

<sup>47</sup> <http://vatanpartisi.org.tr/genel-merkez/temel-belgeler/barlas-dogu-12726>, 28.08.2019.

<sup>48</sup> <https://www.msb.gov.tr/Bakanlar>, 28.08.2019.

<sup>49</sup> *TBMM Arşivi*, 3855 Numaralı Sicil Dosyası Tercüme-i Hâl Kâğıdı.

10 Eylül 1928’de Safranbolu’da doğan İsmet Kaya Erdem’in babası Ahmet Hilmi Bey, annesi Pakize Hanımdır. Babasının öğretmen olması nedeniyle ilkokulu Kurucaşile, ortaokulu ise Bartın’da bitirdi. Lise eğitimini İstanbul’da tamamladıktan sonra İstanbul Üniversitesi İktisadi ve İdari İlimler Akademisi’nden mezun oldu. 1952-1961 yılları arasında Türkiye Şeker Fabrikaları A.Ş.’de sırasıyla memur, şef, müdür yardımcılığı ve müdürlük görevlerinde bulundu. 1959-1966 yılları arasında Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi’nde dersler verdi. Maliye Bakanlığı Hazine Genel Müdürlüğü’nde 1961-1966 yılları arasında uzman ve Hazine Genel Müdür Yardımcısı olarak çalıştı. 1966–1969 yıllarında Londra Büyükelçiliği Ekonomi Müşavirliği, 1969–1973 yıllarında Hazine Genel Müdürlüğü Baş Yardımcılığı ve Hazine Genel Müdürlüğü görevlerinde bulundu. 1973 ve 1976 yılları arasında Londra Büyükelçiliği Maliye ve Ekonomi Baş Müsteşarlığı görevi yaptı. 1976 yılında vekâleten Hazine Genel Sekreterliği, 1977 yılında Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğü, 1978 ve 1980 yılları arasında Hazine Genel Müdürlüğü Milletlerarası İktisadi İşbirliği Genel Sekreterliği yaptı. 1980–1982 yıllarında 44. Hükümette Maliye Bakanlığı görevini üstlendi. 1982’de Yüksek Öğretim Kurumu üyeliği görevini sürdüren Erdem, 17. (1983 seçimleri) ve 18. (1987 seçimleri) dönemlerde ANAP İzmir milletvekili seçildi.<sup>50</sup> 45 ve 46. Hükümetlerde Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı olarak görev aldı. 21 Kasım 1989 ve 20 Ekim 1991 tarihleri arasında TBMM Başkanlığı görevinde bulundu. 1991 genel seçimlerinde yine ANAP listesinden İzmir milletvekili seçilerek parlamento’ya girdi.<sup>51</sup> Bu dönemde Anayasa Komisyonu üyeliği ve (9/16) Esas Nolu Meclis Soruşturması Komisyonu üyeliği görevlerinde bulundu. 1995 genel seçimlerinde 20. dönem ANAP İzmir milletvekili seçilerek parlamentoda yer aldı.<sup>52</sup> İngilizce bilen Erdem, evli ve iki çocuk babasıdır. “Maliyet Muhasebesi” adlı bir kitabı ve bütçe, ekonomi konularında birçok makalesi bulunmaktadır.<sup>53</sup>

## **7. Mustafa EREN**

Mustafa Eren, 15 Mayıs 1955 tarihinde Safranbolu ilçesi Yazıköy’de doğmuştur. Babası Mehmet Ali Eren, annesi Mükerrerem Hanım’dır. İlk ve orta öğrenimini sırasıyla Yazıköy İlkokulu ile Karabük’te Yenişehir Ortaokulu ve Meslek Yüksek Lisesi’nde tamamladı. 1979-1989 yılları arasında Karabük Öz-Çelik İş Sendikası’nda görev aldı. Bu süreçte 1981 yılı Temmuz ayında kısa dönem askerlik görevini Erzincan’da “Topçu Er” olarak yerine getirdi. Askerlik hizmeti sonrasında sendikadaki görevine geri dönen Eren, 1977-1980 yılları arasında Adalet Partisi Safranbolu İlçe Başkanlığı, 1983-1989 yılları arasında Doğru Yol Partisi (DYP) İlçe Başkanlığı, 1984-1989 yılları arasında DYP Zonguldak İl Genel Meclisi üyeliği ve 1989-1999 yılları arasında Safranbolu Belediye Başkanlığı yaptı. Ayrıca çeşitli hayır dernekleri ve spor kulüplerinde

<sup>50</sup> *TBMM Arşivi*, İsmet Kaya Erdem’e Ait 1983 ve 1987 Seçim Mazbataları

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d17/SM\\_4038\\_1\\_17.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d17/SM_4038_1_17.pdf))

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d18/SM\\_4038\\_1\\_18.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d18/SM_4038_1_18.pdf))

<sup>51</sup> *TBMM Arşivi*, İsmet Kaya Erdem’e Ait 1991 Seçim Mazbatası

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d19/SM\\_4038\\_1\\_19.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d19/SM_4038_1_19.pdf))

<sup>52</sup> *TBMM Arşivi*, İsmet Kaya Erdem’e Ait 1995 Seçim Mazbatası

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d20/SM\\_4038\\_1\\_20.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d20/SM_4038_1_20.pdf))

<sup>53</sup> *TBMM Arşivi*, 4038 Numaralı Sicil Dosyası Tercüme-i Hâl Kâğıdı; *TBMM Albümü*, c. III, s. 1147, 1174, 1208, 1273, 1344.; Burhanettin Duran, *Türk Parlamento Tarihi, TBMM – XIX. Dönem (1991-1995)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2012, c. III, s. 2898, 2899.



yöneticilik görevleri üstlendi.<sup>54</sup> 18 Nisan 1999 Genel Seçimlerinde Karabük'ten DYP Milletvekili seçilen Eren, 21. Dönem yasama faaliyetlerine katıldı.<sup>55</sup> Bu dönem boyunca TBMM'de İnsan Haklarını İnceleme Komisyonu Kâtibi ve İçişleri Komisyonu üyesi<sup>56</sup> olarak görev aldı. Mustafa Eren, TBMM Hakları İnceleme Komisyonu ile çeşitli temas ve incelemelerde bulunmak için, 31 Ekim-3 Kasım 1999 tarihleri arasında Berlin'e giden heyette yer aldı.<sup>57</sup> Ayrıca 10-13 Aralık 2001 tarihleri arasında gerçekleşen, TBMM Başkanı Ömer İzgi ve beraberinde altı milletvekilinin yer aldığı, Romanya Senato Başkanı Nicole Vacariou'un davetine icabet edildiği heyette de yer aldı.<sup>58</sup> Orta düzeyde Fransızca bilen Eren, evli ve iki çocuk babasıdır.<sup>59</sup>

## **8. Mehmet CEYLAN**

Mehmet Ceylan, 18 Nisan 1958'de Safranbolu İncekaya Köyü'nde doğdu. Babası Hüseyin Bey, annesi Zehra Hanımdır. 1964–1969 arasında İncekaya Köyü İlkokulu'nu, 1969–1972 arasında Safranbolu Ortaokulu'nu, 1972–1975 arasında Karabük Demir Çelik Lisesi'ni bitirdi. Makine mühendisliği tahsilini 1979 yılında Konya Devlet Mimarlık Mühendislik Akademisi'nde, yüksek mühendislik öğrenimini ise 1981 yılında İstanbul Devlet Mimarlık Mühendislik Akademisi Makine Fakültesi'nde tamamladı. 1981-1985 yılları arasında Zonguldak Karaelmas Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak çalıştı. 1983-84 yıllarında ODTÜ Yabancı Diller Yüksek Okulunu bitirdi ve aynı üniversitede doktora dersleri aldı. 1986-1999 yılları arasında Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatında (DPT) planlama uzmanı olarak çalıştı. 1989-1991 yılları arasında ABD'de Western Illinois Üniversitesi'nde ekonomi alanında ikinci master eğitimini tamamladı. DPT'de İktisadi Sektörler ve Koordinasyon Genel Müdürlüğü bünyesinde çeşitli imalat sanayi sektörlerinde sektör uzmanı olarak görev yaptı. Bu sektörlerle ilgili 5 yıllık plan ve yıllık programları hazırladı. Planlama uzmanı olarak çalıştığı sektörlerde yatırımcı kamu kuruluşlarında sorumlu uzman olarak çalıştı.<sup>60</sup>

Ceylan, 18 Nisan 1999 yılı seçimlerinde Safranbolu Belediye Başkanlığına seçildi ve burada 3 Kasım 2002 seçimlerine kadar belediye başkanlığı görevini yürüttü. 3 Kasım 2002 seçimlerinde Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) Karabük Milletvekili olarak TBMM'ne girdi.<sup>61</sup> Ceylan 22. Dönemde Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliği, Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu Başkan Yardımcılığı, Avrupa Birliği Uyum Komisyonu üyeliği, Türkiye-Suudi Arabistan Dostluk Grubu başkanlığı yaptı.<sup>62</sup> 22. Dönemde 15 kanun teklifine imza koydu. 22 Temmuz 2007 tarihli genel seçimlerde, ikinci kez Karabük Milletvekili seçilen<sup>63</sup>

<sup>54</sup> *TBMM Arşivi*, 5650 Numaralı Sicil Dosyası Tercüme-i Hâl Kâğıdı; *TBMM Albümü*, c. III, s. 1424.; Celalettin Yavuz, *Türk Parlamento Tarihi, TBMM – XXI. Dönem (1999-2002)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2012, c. III, s. 2445.

<sup>55</sup> *TBMM Arşivi*, Mustafa Eren'e Ait 1999 Seçim Mazbatası

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d21/SM\\_5650\\_1\\_21.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d21/SM_5650_1_21.pdf))

<sup>56</sup> Celalettin Yavuz, *Türk Parlamento Tarihi, TBMM – XXI. Dönem (1999-2002)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2012, c. I, s. 49, 106.

<sup>57</sup> “Ne Heyet Ama”, *Hürriyet Gazetesi*, 6 Aralık 1999.

<sup>58</sup> Celalettin Yavuz, *Türk Parlamento Tarihi, TBMM – XXI. Dönem (1999-2002)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2012, c. II, s. 1628.

<sup>59</sup> *TBMM Arşivi*, 5650 Numaralı Sicil Dosyası Tercüme-i Hâl Kâğıdı.

<sup>60</sup> *TBMM Arşivi*, 6141 Numaralı Sicil Dosyası Tercüme-i Hâl Kâğıdı; *TBMM Albümü*, c. III, s. 1499, 1574.; Yıldız, *Türk Parlamento Tarihi*, c. III, s. 660-661.

<sup>61</sup> *TBMM Arşivi*, Mehmet Ceylan'a Ait 2002 Seçim Mazbatası

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d22/SM\\_6141\\_1\\_22.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d22/SM_6141_1_22.pdf))

<sup>62</sup> Yıldız, *Türk Parlamento Tarihi*, c. III, s. 114, 121, 300.

<sup>63</sup> *TBMM Arşivi*, Mehmet Ceylan'a Ait 2007 Seçim Mazbatası

Ceylan, 23. dönem Milletvekiliği döneminde ise Dışişleri Komisyonu Başkan Vekilliği ve NATO Parlamenterler Asamblesi üyeliği görevlerini yürüttü. TBMM'deki temsil süresince kuruluşunu gerçekleştirdiği, Türkiye-Suudi Arabistan Dostluk Grubu'nun 8 yıl süreyle başkanlığını üstlendi. Milletvekiliği görevinin ardından, 2011-2015 yılları arasında Kalkınma Bakanlığı'nda, 2016- 2018 yılları arasında ise, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nda Bakan Yardımcısı olarak görev yaptı. 24 Temmuz 2018 tarihi itibarıyla Bakan Yardımcılığı görevinden ayrılarak emekli oldu. 2016 yılında Petkim A.Ş. Bağımsız Yönetim Kurulu üyeliğine seçildi. Hâlen bu görevi devam etmektedir.<sup>64</sup> İngilizce bilen Ceylan, evli ve üç çocuk babasıdır. Uzmanlık tezinin<sup>65</sup> yanı sıra çeşitli konularda raporları bulunmaktadır.

## **9. Gündüz Suphi AKTAN**

Gündüz Suphi Aktan, babası Bekir Suphi Aktan'ın kaymakam olduğu dönemde 7 Ağustos 1941 tarihinde Safranbolu'da doğdu. Annesinin adı ise Nazife Nazan'dır. Eğitim gördüğü yerler, babasının görev yerlerine bağlı olarak değişti.<sup>66</sup> 1950'de Tokat Valisi Bekir Suphi Bey'in CHP'den seçime girmesi ve DP'nin iktidara gelmesi üzerine Merkez Valiliğine atanması nedeniyle aile önce İstanbul'a, sonra Ankara'ya taşındı. Bu nedenle Gündüz Aktan'ın lise öğrenimi İstanbul Erkek Lisesi ile Ankara Atatürk Lisesi arasında paylaşıldı. Gündüz Aktan, Ankara-Siyasal Bilgiler Fakültesinden 1962 yılında mezun oldu ve daha sonra lisan öğrenimi için 1962-1964 yılları arasında İngiltere'de Brighton Dil Okulu'nda okudu. 1964'de İçişleri Bakanlığında çalışmaya başladı ve Adapazarı-Akyazı Kaymakamlığı'na atandı. 1965-67 arasında askerlik görevini yaptı. 1967'de Dışişleri Bakanlığına girdi. Burada çeşitli dış görevlerde<sup>67</sup> çalıştıktan sonra 1988-1991 yılları arasında Atina Büyükelçisi olarak görev yaptı.<sup>68</sup> 1991-1995 tarihleri arasında Cenevre'deki Birleşmiş Milletler Ofisinde Türkiye Daimi Temsilcisi<sup>69</sup> 1995-1996'da Dışişleri Siyasi İşler Müsteşar Yardımcısı oldu. 1996-1998 yılları arasında Türkiye'nin Tokyo Büyükelçisi olarak görev yapan Gündüz Aktan<sup>70</sup>, 1998 yılında Dışişleri Bakanlığından istifa ederek ayrıldı ve Türkiye Ekonomik ve Sosyal Etüdler Vakfı (TESEV) Başkanı oldu. 1998-2000 yılları arasında süren bu görevi sırasında AB ile işbirliği içinde 'Devlet Reformu' projesini uyguladı ve yolsuzluk araştırmaları projesini başlattı. Bunun yanı sıra Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin (TOBB) Başkanlık dışişleri danışmanlığı ve TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi (TOBB-ETÜ) Mütevelli Heyeti Üyeliği görevinin yanı sıra Radikal gazetesinde köşe yazarlığı

---

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d23/SM\\_6141\\_1\\_23.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d23/SM_6141_1_23.pdf))

<sup>64</sup> [http://www.petkim.com.tr/PopUp/popup\\_yonetim-ozgecmis\\_MehmetCeylan\\_v3.html](http://www.petkim.com.tr/PopUp/popup_yonetim-ozgecmis_MehmetCeylan_v3.html), 28.08.2019.

<sup>65</sup> "Türk Otomotiv Sanayinin Gelişimi Sürecinde Otomobilin Yeri ve Geleceği" (DPT Uzmanlık Tezi, 1992).

<sup>66</sup> İlkokulu Tokat'ta Namık Kemal İlkokulu'nda, ortaokulu ise İstanbul-Kadıköy'de Atatürk Ortaokulu'nda okumuştur.

<sup>67</sup> 1970-73 döneminde Paris'te OECD bünyesindeki Türkiye Daimi Temsilciliği, 1973-75 döneminde Nairobi'deki Türkiye Büyükelçiliği, 1977-80 döneminde New York'ta Birleşmiş Milletler nezdindeki Türkiye Daimi Temsilciliği, 1980-81 New York'ta Birleşmiş Milletler Genel Merkezi (Uluslararası Memur), 1983-85 döneminde Bern'deki Türkiye Büyükelçiliği, 1985-88 döneminde Başbakan Turgut Özal'ın danışmanlığı ile AT (AB) ilişkilerinden sorumlu Ekonomik İşler Genel Müdürlüğü.

<sup>68</sup> *Gündüz Aktan, Söyledikleri Ve Yazdıkları ( What He Said And What He Wrote )*, Özyurt Matbaacılık, Ankara 2012, s. 21.

<sup>69</sup> 1992'de, UNCTAD Ticaret ve Kalkınma Kurulu Başkanlığına getirildi.

<sup>70</sup> "Büyükelçi atamaları", *Cumhuriyet Gazetesi*, 13 Eylül 1996, s. 4.

da yaptı. 2004-2006 yılları arasında ASAM (Avrasya Stratejik Araştırmalar Merkezi) Başkanlığına getirildi. Bu dönemde Roma'daki NATO Koleji'nde terörizm konusunda ders verdi.<sup>71</sup>

22 Temmuz 2007'de yapılan genel seçimlerde Milliyetçi Hareket Partisi İstanbul milletvekili olarak seçilen<sup>72</sup> Aktan, 23. dönem boyunca İstanbul 2010 Avrupa Kültür Başkenti Hakkında Kanun Tasarısı münasebeti<sup>73</sup>, Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ile Rusya Federasyonu Hükümeti Arasında Denizlerde Karasuların Ötesindeki Olayların Önlenmesine İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı münasebeti<sup>74</sup>, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı; Türkiye İstatistik Kurumu Başkanlığı; Sermaye Piyasası Kurulu; Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu; GAP Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı; Dış Ticaret Müsteşarlığı; İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi 2008 Yılı Merkezi Yönetim Bütçesi ile 2006 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesabı münasebeti<sup>75</sup> ile toplam üç konuda Genel Kurul'da söz aldı. Yine bu dönemde Türkiye-AB Karma Parlamento Komisyonu üyesi oldu.<sup>76</sup>

Başbakan Turgut Özal'ın kitabının<sup>77</sup> yazılmasına yardımcı olan Aktan'ın, yeni-ırkçılık konusundaki araştırması 1993 yılında Avrupa Konseyi belgesi olarak yayınlandı. "Safarad Yahudilerinin İspanya'dan çıkarılışı ve Avrupa'da Irkçılık" konularının psikoanalitik yönüyle ilgili iki uzun makalesi, University of Virginia International Universities Press'in "Mind and Human Interaction" adlı yayınında kullanıldı.<sup>78</sup> Ali Koknar ile ortak çalışması olan "Combating Terrorism", Prof. Yonah Alexander'ın editörlüğünde, University of Michigan Press tarafından yayınlandı.<sup>79</sup> Bir dönem Türk-Ermeni Uzlaşma Komisyonu üyeliğinde bulunan Aktan'ın, "Armenian Problem and International Law" başlıklı çalışması, "The Armenians in the Late Ottoman Period" adlı kitapta yayınlandı.<sup>80</sup> Kendi adıyla yayınladığı ilk kitap 'Açık Kriptolar' adıyla 2006 yılında yayınlandı.<sup>81</sup> Evli ve iki çocuklu olan, İngilizce ve Fransızca dillerini bilen Gündüz Suphi Aktan, yaklaşık 2 haftalık tedavi sonrası kalp ve karaciğer yetmezliği nedeniyle 19 Kasım 2008 günü hayatını kaybetti ve İstanbul'a defnedildi.<sup>82</sup>

## **10. Mustafa ÜNAL Dr.**

Mustafa Ünal, 16 Ocak 1948 yılında Safranbolu Ağaçkese Köyü'nde doğdu. Babası İbrahim Bey, annesi Hacer Hanımdır. Köyünde başladığı İlkokul tahsilini Eflani'nin Çalışlar Köyü'nde bitirdi. 1959-1966

<sup>71</sup> TBMM Arşivi, 6461 Numaralı Sicil Dosyası Tercüme-i Hâl Kâğıdı; Gündüz Aktan, *Söyledikleri Ve Yazdıkları* s. 22, 24.

<sup>72</sup> TBMM Arşivi, Gündüz Suphi Aktan'a Ait 2007 Seçim Mazbatası ([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d23/SM\\_6461\\_1\\_23.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d23/SM_6461_1_23.pdf))

<sup>73</sup> TBMM Tutanak Dergisi, 1 Kasım 2007, C. 3, B. 15, s. 579.

<sup>74</sup> TBMM Tutanak Dergisi, 6 Kasım 2007, C. 4, B. 16, s. 64-65. (Bu konuşmayı burnunun kanaması üzerine yarıda kesmek zorunda kalmıştır.)

<sup>75</sup> TBMM Tutanak Dergisi, 6 Aralık 2007, C. 8, B. 31, s. 258-261.

<sup>76</sup> [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz\\_sd.bilgi?p\\_donem=23&p\\_sicil=6461](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz_sd.bilgi?p_donem=23&p_sicil=6461), 28.08.2019.

<sup>77</sup> Turgut Özal, *La Turquie en Europe*, Plon, Paris 1988.

<sup>78</sup> Gündüz Suphi Aktan, "Etiology of racism in Europe, Part I: Historical antecedents", *Mind and Human Interaction*, 1996, Sayı: 7, s. 2-19; Gündüz Suphi Aktan, "Etiology of racism in Europe, Part II: A new outbreak", *Mind and Human Interaction*, 1996, Sayı: 7, s. 97-107.

<sup>79</sup> Gündüz Aktan - Ali Köknar, "Turkey", In Yonah Alexander (Ed.), *Combating Terrorism: Strategies of Ten Countries*, University of Michigan Press, Ann Arbor 2002.

<sup>80</sup> Türkkaya Ataöv (Ed.), *The Armenians in the Late Ottoman Period*, TBMM Kültür, Sanat ve Yayın Kurulu Başkanlığı, Ankara 2001, s. 263-314.; <http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=3538>, 28.08.2019.

<sup>81</sup> Gündüz Aktan, *Açık Kriptolar: Ermeni Soykırım İddiaları Avrupa'da Irkçılık ve Türkiye'nin AB Üyeliği*, Aşına Kitap, Ankara 2006.

<sup>82</sup> "Gündüz Aktan yaşamını yitirdi", *Cumhuriyet Gazetesi*, 20 Kasım 2008, s. 1.

yılları arasında İstanbul İmam-Hatip Okulu'nda öğrenim gördü. 1967 yılında da İstanbul Pertevniyal Lisesi'ni dışarıdan sınavlara girerek bitirdi. İstanbul Yüksek İslam Enstitüsü ile İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ne birlikte devam ederek her ikisini de 1971 yılında "iyi" derece ile tamamladı. 8 aylık bir süre için Karabük Fevzi Çakmak Ortaokulu'nda Din Bilgisi öğretmeni olarak çalıştı, avukatlık stajını yaptı. İstanbul Hukuk Fakültesi mezunu olarak lisan ve doktora öğrenimi için gittiği Almanya'da, Goethe Enstitüsü bünyesinde Almanca öğrenimi gördü. Daha sonra Berlin Adalet Bakanlığı ve Alman Anayasa Mahkemesi Başkanlığı görevinde de bulunan Prof. Dr.Jutta Limbach gözetiminde Berlin Hür Üniversitesi'nde Ticaret Hukuku dalında doktora çalışmasını gerçekleştirdi ve "Hukuk doktoru" ünvanını aldı. 1978 - 1979 yılları arasında Bursa İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi'nde, Dr. Asistan, 1980 - 1982 yılları arasında da Ticaret Hukuku öğretim görevlisi, daha sonra Uludağ Üniversitesi İşletme Bölümü'nde Ticaret Hukuku ve Milletlerarası Hukuk Anabilim Dalı Başkanı olarak görev yapan Ünal, 1983 yılında öğretim üyeliği görevinden istifa etti. Ardından, 1983 - 1991 yılları arasında Robert Bosch/Bursa ve Mercedes - Benz Türk A.Ş.'de üst düzey yöneticilik yaptı. 1991 yılından beri Hukuk Müşaviri/Avukat olarak çalışmalarını sürdüren Ünal, Marmara Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olarak uzun süre Ticaret Hukuku ve Turizm Mevzuatı dersleri verdi. AKP'nin kuruluşunda yer alan Ünal, bu partinin kuruluşundan bu yana, Merkez Disiplin Kurulu üyesi olarak partisine hizmet etmektedir. 2004 yılı Mart ayı sonuna kadar bir yıl süre ile Ziraat Bankası ve Halk Bankası yönetim kurulu üyeliğinde ve 3 aylık kısa bir süre içinde Tasfiye Hâlinde Emlak Bankası tasfiye Kurulunda bulunan Ünal, 2004-2005 yılları arasında da Yapı ve Kredi Bankası'nda Yönetim Kurulu üyesi olarak görev aldı. 2006 yılı Ağustos ayından itibaren bir yıl süre ile de Almanya' da kurulu Ziraat Internaional Bank AG'de Gözetim Kurulu üyesi olarak çalıştı.<sup>83</sup> 22 Temmuz 2007 Genel Seçimlerinde AKP Karabük milletvekili oldu.<sup>84</sup> Genel Kurul'da yedi konuda söz alan Ünal, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı ve Avrupa Konseyi Parlamenter Asamblesi Türk Grubu üyesi idi. Ünal, Almanya ile ilişkilerin geliştirilmesinde büyük katkıları olan bir milletvekili oldu. Bu mânâda resmi ziyaret için Ankara'ya gelen Almanya Cumhurbaşkanı Christian Wulff, TBMM Türk-Alman Dostluk Grubu Başkanı Mustafa Ünal'a, "Almanya Federal Cumhuriyeti Liyakat Nişanı Büyük Liyakat Haçı"nı takdim etti.<sup>85</sup> Almanca, İngilizce ve Arapça dillerini bilen Ünal, evli ve iki çocuk babasıdır. Almanca doktora tezinin<sup>86</sup> yanı sıra yayınlanmış iki makalesi bulunmaktadır.<sup>87</sup>

#### **11. Hüseyin Avni AKSOY Dr.**

Hüseyin Avni Aksoy, 1956 Safranbolu doğumludur. Babası Mustafa Kemal Bey, annesi Mürvet Hanımdır. İlköğrenimini köyünde, orta ve lise öğrenimini Safranbolu'da birincilikle bitirdi. Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi'ni bitirdi. 1984-1988 yılları arasında Hacettepe Üniversitesi'nde Çocuk Sağlığı ve

<sup>83</sup> *TBMM Arşivi*, 6460 Numaralı Sicil Dosyası Tercüme-i Hâl Kâğıdı; *TBMM Albümü*, c. III, s. 1575.

<sup>84</sup> *TBMM Arşivi*, Mustafa Ünal'a Ait 2007 Seçim Mazbatası

([https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d23/SM\\_6460\\_1\\_23.pdf](https://www.tbmm.gov.tr/eyayin/GAZETELER/WEB/MAZBATALAR/TBMM/d23/SM_6460_1_23.pdf))

<sup>85</sup> <https://www.milligazete.com.tr/haber/1134137/akp-li-vekile-liyakat-haci>, 28.08.2019.

<sup>86</sup> "Die funktionsgerechte Verteilung von Leitungs- und Kontrollaufgaben nach deutschem und schweizerisch-türkischem Aktienrecht"

<sup>87</sup> Mustafa Ünal, "Anonim Ortaklıklarda Yönetim ve Yönetim Görevlerinin Murahhaslara Bırakılması", *BATİDER*, 1982, Cilt: XI, Sayı: 3, s. 49-89.; Mustafa Ünal, "Şirketlerde Tür Değiştirme", *Uludağ Üniversitesi İİBF Dergisi*, 1984, Cilt: 5, Sayı: 1, s. 229-238.

Hastalıkları Anabilim dalında ihtisasını yaptı. 2000 yılında Karabük Tabip Odası başkanlığına seçildi. Üç dönem bu görevi sürdüren Aksoy, 24 Haziran 2018 Genel seçimlerinde 27. dönem CHP Karabük milletvekili olarak seçildi. Dilekçe Komisyonu ve birçok Meclis Araştırması Komisyonu üyelikleri vardır.<sup>88</sup> İyi düzeyde İngilizce ve Fransızca bilen Aksoy, evli ve bir çocuk babasıdır.

### **Sonuç**

Geçmişten gelen zengin sosyal ve kültürel değerleri ile Safranbolu, bir ilçe olmasına karşın birçok önemli şahsiyeti siyaset sahasına kazandırmıştır. Günümüze kadar siyaset dünyasında yer alan milletvekillerinden toplam 11 tanesi Safranbolu doğumludur. Bunlardan kimisi daha çok ailelerinin iş durumlarına göre başka illerde yaşarken, kimi de Zonguldak, Karabük gibi yakın yerlerde yaşamaya devam etmişlerdir. Bu milletvekillerinin hepsi yükseköğretim mezunu kimseler olup doktor, hukukçu, mimar, ekonomist, yerel yönetici, mühendis, kamu yöneticisi gibi farklı meslek dallarında hizmet verdiklerini görüyoruz. Bu milletvekillerinden doktor ünvanına sahip üç milletvekili<sup>89</sup>, yurtdışında eğitim gören dört milletvekili<sup>90</sup> vardır. Hüseyin Barlas Doğu, Milli Savunma Bakanı ve İsmet Kaya Erdem ise Maliye Bakanı olarak görev yaparlarken, Mehmet Ceylan da Çevre ve Şehircilik Bakan yardımcılığı yapmıştır. İsmet Kaya Erdem, 21 Kasım 1989 - 20 Ekim 1991 tarihleri arasında Meclis Başkanlığı yapmıştır. Gündüz Suphi Aktan, 1988-1991 yıllarında Yunanistan, 1996-1998 tarihleri arasında ise Japonya Büyükelçiliği yapmıştır.

Safranbolu dışında yaşamış olsalar da olmasalar da bu milletvekillerinin bu bölge için gayretlerini ve hizmetlerini görmekteyiz. Örneğin Fatma Memik, milletvekili arkadaşları ile kendi köyünü ve Safranbolu'yu ziyaret etmişlerdir.<sup>91</sup> Hasan Fehmi Açıksöz, 1947'de Safranbolu Yargıç yardımcılığı görevinde bulunmuştur. Mustafa Eren 1989-1999 yılları arasında, ardından Mehmet Ceylan 1999-2002 yılları arasında Safranbolu Belediye Başkanlığı yapmışlardır. Mustafa Eren, safran bitkisi üretimi ve Safranbolu Köprülü Camiinin kütüphanesinden alınan kitaplara ilişkin Meclise iki soru önergesi vermiştir. Bunun yanında Karabük'ün bir ilçesi olması sebebiyle, Safranbolu; Karabük başlığı ile birçok önerge ve konuşmanın içinde dolaylı olarak yer almıştır. Neticede günümüze kadar Safranbolu doğumlu bu on bir milletvekili, gerek Meclis çatısı altında ve gerek bireysel çabalarıyla, ulusal ve yerel mânâda da Safranbolu'nun gelişmesine katkıda bulunmuşlardır.

### **Kaynakça**

#### **Arşiv Belgeleri**

*Cumhurbaşkanlığı Cumhuriyet Arşivi*, 030.10.0.0.76.499.10, Tarih: 03.04.1939.

*Cumhurbaşkanlığı Cumhuriyet Arşivi*, 030.10.0.0.118.831.19, Tarih: 13.09.1940.

*Cumhurbaşkanlığı Cumhuriyet Arşivi*, 030.18.1.2.84.89.10, Tarih: 08.10.1938.

#### **T.B.M.M. Kaynakları**

*TBMM Arşivi*, 911, 1914, 2209, 3597, 3855, 4038, 5650, 6141, 6460, 6461 Numaralı Sicil Dosyası Tercüme-i Hâl Kâğıtları.

<sup>88</sup> [https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz\\_sd.bilgi?p\\_donem=27&p\\_sicil=7468](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz_sd.bilgi?p_donem=27&p_sicil=7468), 28.08.2019.

<sup>89</sup> Fatma Memik, Mustafa Ünal, Hüseyin Avni Aksoy.

<sup>90</sup> Hüseyin Barlas Doğu, Mehmet Ceylan, Gündüz Suphi Aktan, Mustafa Ünal.

<sup>91</sup> "Safranboluya giden meb'uslar", *Cumhuriyet Gazetesi*, 8 Mayıs 1938, s. 2.

*TBMM Arşivi*, Fatma Şakir Memik, Hasan Fehmi Açıksöz, Edibe Sayar, Kıvılcım Kemal Anadol, Hüseyin Barlas Doğu, İsmet Kaya Erdem, Mustafa Eren, Mehmet Ceylan, Gündüz Suphi Aktan, Mustafa Ünal'a Ait Seçim Mazbataları.

*TBMM Tutanak Dergileri*.

#### **Kitaplar**

Bağce, H. Emre, *Türk Parlamento Tarihi, TBMM – XV. Dönem (1973-1977)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2012, c. I.

Binark, İsmet, *Türk Parlamento Tarihi, TBMM – X. Dönem (1954-1957)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2012, c. I, II ve IV.

Celâsin, Zehra, *Tarih Boyunca Kadın*, Ülkü Kitap Yurdu, İstanbul 1946.

Çankaya, Necati, *Tarihi Süreç İçerisinde Türk Kadını*, MKB Ajans Yay., İstanbul 2003.

Duran, Burhanettin, *Türk Parlamento Tarihi, TBMM – XIX. Dönem (1991-1995)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2012, c. III.

Gökçe, Tevfik İsmail, *Heybeliada Sanatoryumu (Kuruluş ve Gelişimi 1924-1955)*, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul 1957.

Gökçimen, Semra, *Türk Parlamento Tarihinde Kadın Parlamenterler (1935-2009)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2009.

Gündüz Aktan, *Söyledikleri Ve Yazdıkları ( What He Said And What He Wrote )*, Özyurt Matbaacılık, Ankara 2012.

Güneş, İhsan, *Türk Parlamento Tarihi, TBMM – V. Dönem (1935-1939)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2002, c. II.

Gürkan, Kazım İsmail, *Bezm-i Âlem Valide Sultan – Vakıf Gureba Hastanesi Tarihçesi*, Özışık Matbaası, İstanbul 1967.

Güveloğlu, Gülşah Kurt, *Demokrat Partinin Kadın Milletvekilleri, TBMM'deki Faaliyetleri ve Yassıada'daki Savunmaları*, Kriter Yayınları, İstanbul 2018.

Karaoğuz, Doğu, *Kuvay-ı Milliye Ruhuyla Bir Ömür*, Truva Yayınları, İstanbul 2011.

Öztürk, Kâzım, *Türk Parlamento Tarihi, TBMM – IX. Dönem (1950-1954)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 1998, c. VII.

*TBMM Albümü (1920-2010)*, TBMM Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü Yayınları, Ankara Nisan 2010, c. I (1920-1950), c. II (1950-1980) ve c. III (1983-2010).

Yavuz, Celalettin, *Türk Parlamento Tarihi, TBMM – XXI. Dönem (1999-2002)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2012, c. I, II ve III.

Yıldız, Ahmet, *Türk Parlamento Tarihi, TBMM – XXII. Dönem (2002-2007)*, TBMM Vakfı Yayınları, Ankara 2012, c. III.

#### **Makaleler**

Çolak, Filiz, “Demokrat Parti Döneminde TBMM'deki Kadın Milletvekilleri ve Meclisteki Faaliyetleri (1950-1960)”, *Tarih Okulu Dergisi (TOD)*, Aralık 2017, Yıl: 10, Sayı: 32, s. 115-158.

Hikmet, Feridun, “Fakirlerin Anası Sayılab Fatma Şakir”, *Yedigün Mecmuası*, 13 Şubat 1935, Cilt: V, Sayı:2, s. 15.

Sezer, Ayten, “Türkiye'deki İlk Kadın Milletvekilleri ve Meclis'teki Çalışmaları”, *Atatürk Araştırma Merkezi Dergisi*, Kasım 1998, Cilt: XIV, Sayı: 42, s. 889-905.

Toparlak, Bahar, “Cumhuriyet’in İlk Kadın Milletvekillerinden Fatma (Şakir) Memik”, *Tarihin Peşinde*, 2014, Sayı: 12, s. 71-81.

Topçu, İlyas, “Demokrat Parti’li Kadın Milletvekilleri ve Meclisteki Faaliyetleri (1950-1960)”, *Iğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Ocak 2019, Sayı: 17, s. 143-162.

#### **Sempozyum Bildirileri**

Namal, Yücel - Şahin, Melek Toparlak, “Zonguldak’ın İlk Kadın Milletvekili Edibe Sayar”, 2. *Zonguldak Kent Sempozyumu 2015*, Zonguldak 21-22 Mayıs 2015, s. 89-100.

#### **Gazeteler**

*Milliyet Gazetesi*

*Cumhuriyet Gazetesi*

*Hürriyet Gazetesi*

#### **Elektronik Kaynaklar**

<http://www.kimkimdir.gen.tr/kimkimdir.php?id=3538>, 28.08.2019.

[http://www.petkim.com.tr/PopUp/popup\\_yonetim-ozgecmis\\_MehmetCeylan\\_v3.html](http://www.petkim.com.tr/PopUp/popup_yonetim-ozgecmis_MehmetCeylan_v3.html), 28.08.2019.

<http://www.vatanpartisi.org.tr/genel-merkez/temel-belgeler/barlas-dogu-12726>, 28.08.2019.

<https://www.edirneolay.com/gurkan-dr-fatma-sakir-memik-kadin-merkezi-nin-acti/5444/>, 28.08.2019.

<https://www.milligazete.com.tr/haber/1134137/akp-li-vekile-liyakat-haci>, 28.08.2019.

<https://www.msb.gov.tr/Bakanlar>, 28.08.2019.

[https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz\\_sd.bilgi?p\\_donem=23&p\\_sicil=6461](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz_sd.bilgi?p_donem=23&p_sicil=6461), 28.08.2019.

[https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz\\_sd.bilgi?p\\_donem=27&p\\_sicil=7468](https://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/milletvekillerimiz_sd.bilgi?p_donem=27&p_sicil=7468), 28.08.2019.

<https://www.yenisafak.com/yazarlar/abdullahmuradoglu/masali-birak-gercege-bak-10515>, 28.08.2019.